

המאורות

יצא לאור ע"י מכון המאורות להוצאת כתבי רבותינו ז"ע"א
שנ"י מוסדות מאורות הרש"ש
בראשות הרה"ג רבי יהורם יפת שליט"א

הגאון רבי נריה יצחק הלוי שליט"א

רב קהילת 'לקח טוב' - אחוזת ברכפלד, מודיעין עילית

מורנו הרב יהורם יפת שליט"א
ראש המוסדות

האור בתוך החושך

הנוכה הוא חג של אור. הנרות הללו שאנו מדליקים, מסמלים יותר מכל את הניצוץ הקטן שבוער בחשכה ומאיר אותה. ידועה האמרה: "מעט אור – דוחה הרבה חושך". קחו חדר חשוך, תדליקו בו גפרור קטן, והנה לפתע אפשר כבר להבחין בדמויות שסביבנו ולראות את הנעשה בחדר. זהו כוחו של האור.

אם נעמיק, נתבונן במציאות הזאת של האור והחושך: מה מהם הוא האמת? האם אור הוא המצב הבסיסי, והחושך משתלט עליו? או מגרש אותו? אם נדע את התשובה לשאלה הזאת, נוכל להסיק מכך גם לגבינו, לגבי חיינו ולגבי צמיחתנו האישית.

מסופר על יהודי חסיד שהיה עוסק במסחר, ולשם כך היה מתלבש תמיד בהתאם. אולם בגדי הסוחרים שעטה על גופו, לא התאימו להופעתו אצל רבו. משום כך הוא היה נוהג להחליף את בגדיו בכל פעם שהגיע להיכל בית הכנסת כדי לפגוש את רבו.

אבל יושרו הפנימי לא הניח לו להמשיך בנוהל הזה, הוא הרגיש שמדובר בהצגה שאינה אמיתית. "אם אני סוחר, חשב לעצמו, הרי שעלי להתלבש כסוחר גם בבית הכנסת ולא להציג מצג שווא כלפי הרב שלי". וכך, בהזדמנות הקרובה כאשר פגש את רבו, הגיע הסוחר החסיד כשהוא לבוש בבגדיו הרגילים.

הרב, ששם לב להופעה החריגה, שאל אותו: "מדוע שיניתי את לבושך? והסוחר סיפר לו את הלך מחשבותיו והסביר את הסיבה ללבושו. "אני מרגיש שזאת הצגה חסרת טעם", אמר לרבו. חייך הרב ושאל: "זמי אמר שלבושך חסיד הוא ההצגה? שמא בגדי הסוחרים שאתה עושה לגופך בצאתך לשווקים – זו ההצגה?"

המסר העולה מן הסיפור, נוגע לכל אחד ואחד מאיתנו, לכל מי שלב יהודי פועם בקרבנו. אנו אומרים בתפילת שחרית: "אלוקי, נשמה שנתת בי טהורה היא". נשמתו של כל יהודי טהורה היא, גם אם לא תמיד אפשר לראות זאת כלפי חוץ. בבסיס, כולנו מושלמים. האישיות שלנו בנויה לתפארה, הבעיות והכתמים הם רק הצגה חיצונית, תחפושת לא אמיתית.

זהו הניצוץ של האור על החושך. אין מציאות של חושך, כי הוא רק היעדר אור. ואם מישוהו מרגיש שהוא שרוי בחשכה, שידע בוודאות שזו לא מציאות בת קיימא, אלא חוסר בתאורה נכונה. כאשר נדליק נר אחד קטן, במעשה טוב שנעשה מול הקדוש ברוך הוא או מול הזולת – תסתלק החשכה ויבוא האור.

כח הדיבור

אדם מתפלל כאן בעולם, ותפילתו בוקעת רקיעים ועולה לשמי מרומים, מחוללת ישועות ורפואות, ולעומת זאת אדם שמקטרג או מנבל פיו, דיבורו עולה למעלה ועלול להזיק לו עצמו או לזולתו.

חז"ל מבטאים על הפה בביטוי "פה קדוש יאמר דבר זה", ולא קראו כך לשאר איברים, כלומר לא מצינו שקראו ראש קדוש או לב קדוש. אומר המהר"ל שחשיבות הפה נובעת מפני שהוא השביל שדרכו נכנסת ויוצאת התורה באדם. באותיות דרכי עקיבא, אות אלף כתב: אלף - ראשי תיבות: אפתח לשון פה, שאין נאה ברמ"ח איברים שבאדם לומר לפניו שירה אלא בפה וב לשון. כמו כן הדיבור מגלה על מהות האדם.

אומר שלמה המלך במשלי (כ"ז, כ"א) – "מצרף לכסף וכוור לזהב ואיש לפי מהללו" - מסביר רבנו יונה שכמו שאת איכות הכסף בודקים אצל הצורף ואת טיב הזהב בודקים בכור, כך את מעלת האדם בודקים על ידי הדיבור שיוצא מפיו. הוזהר אומר: "דעת גניז בפומא – דעת האדם גנוזה בפה, וכשפותח את פיו מתגלה בדיוק מיהו ומהו. הדיבור מסגיר את האדם אם חכם הוא או כסיל.

וכבר הוזהרו חז"ל לעולם אל יפתח אדם פיו לשטן. וביאר הוזהר: "לעולם אל יפתח בר נש פומיה לביש, דאיהו לא ידע מאן נטול היא מילה, וכר לא ידע בר נש אתבשיל בה", והרבה מקרים קרו בגלל דיבור פה, וחז"ל קראו על כך את הפסוק "כשגגה שיצאה מלפני השליט". וכן אמרו "כל החלומות הולכים אחר הפה", ברית כרותה לשפתים, ועוד.

ראש ישיבת פורת יוסף הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל היה אומר, שבעבור שהתפזר חיים ובעל כף החיים שמרו את פיהם, זכו שספריהם התפשטו בכל עולם התורה, וזה שכרם בעולם הזה, מלבד שכרם המובטח לעולם הבא. יהי רצון שנוכה להשלים את כח דיבורנו בתורה ובתפילה ולמעט בדיבורי חולין.

כבר שאלו הדרשנים, לשם מה נצרך כח הדיבור, הרי כל בעלי החיים מתקשרים זה עם זה וחיים בלי דיבור, אם כן נתקשר גם אנו כמותם. ולכאורה מה פירוש בלי דיבור, איך העולם יראה, והפוליטיקאים יתלוננו אין דיבורים אין פוליטיקה.

ואולי היא הנותנת, בלעדיהם יהיה העולם נפלא ביותר, ללא לשון הרע, ללא מריבות וצעקות וללא תככים, איוו שלוות נפש תהיה לנו. בודאי לא יהיו התקפי לב כמו שלבעלי חיים אין התקפי לב. אך יש שיטענו, ללא כח הדיבור אין נתפלא ואיך נלמד ואיך נברך ואיך נחנך. הטענה נכונה עד מאוד.

בספר דובר שלום שהביא שאלה זו, ביאר העניין על פי הגמרא בחולין (פ"ט ע"א), המביאה הפסוק בתהלים (נ"ח, ב'), "האמנם אלם צדק תדברון מישירים תשפטו בני אדם". אומרת הגמרא "מה אומנותו של האדם בעולם הזה ישים עצמו כאלם". ולומדים את זה מהמלים "האמנם אלם" – שאומנותו של אדם היא להיות כאלם. ממשיכה הגמרא ושואלת, "יכול אף לדברי תורה", עונה הגמרא "צדק תדברון" – בדברי צדק שאלו תורה ומצוות- תדברו הרבה. כח הדיבור חזק ונפלא הוא, כמו שכותב הנביא ישעיהו (נ"א, ט"ז), "ואשים דברי בפיק ובצל ידי כסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ" – בכח הדיבור אדם בונה עולמות, ולהיפך גם יכול חס ושלום להחריב עולמות.

הנה נראה אדם ובהמה מהלכים בדרך, מי קדוש ומי לא, ודאי האדם קדוש והבהמה אינה קדושה, אך אם יאמר לנו שהקדיש בהמה זו לקרבן, ועתה עולה לירושלים להקריבה, מתברר לנו שהבהמה גם כן קדושה במידה מסוימת אך יותר מהאדם, שהרי אסור להשתמש בה, המשתמש בבהמה מקודשת לקרבן מועל בקדשים וצריך להביא קרבן מעילה. מה שאין כן באדם – אף אם הוא קדוש, מותר להשתמש בו. ובכלל מי הפך אותה מבהמה לקרבן קדוש, מספר מלים שאמר האדם והתכוין עליה: "הרי זו עולה".

בתי מדרש לתורה ולהוראה

רשת בתי הוראה ארצית

מכון הוצאה לאור

מדרשות לקירוב רחוקים

עמותת 'אור תורת שלום'

קרן 'חסדי שלמה' עזרה לנזקקים

קו המאורות' מרכז התוכן ליהדות תימן

4 הלכה ומעשה
הרב איתמר הלוי מחפוד

3 פני שבת
הרב חנן בן ישי

2 דרכי חינוך
הרב מיכאל זכריהו

2 פינת הכשרות
הרב יוסף מלכיא

פינת הכשרות

כשרות השמן לנר חנוכה

הגאון רבי יוסף מלכיא שליט"א
רב מזרח העיר רחובות ומומחה כשרות

לאור ובכלי בו השמן מאוחסן, לדוגמה תהליך עליית החומציות בשמן המאוחסן בבקבוק זכוכית הינה איטית. איכות השמן נמדדת לפי רמת החומציות: שמן כתיח מעולה - עד 1% חומציות. כתיח משובה - עד 2% חומציות. שמן זית למאכל - עד 3.3% חומציות. מעל 3.3% חומציות - לפי התקן אינו ראוי למאכל אלא למאור בלבד, אלא אם יעבור זיקוק. אמנם בשמן מזוקק - שעבר תהליך לסילוק החומציות ע"י חומרים שונים אחוז החומציות המותר על פי התקן הוא 0.1% בלבד.

מה שמקשה יותר על העניין, זו העובדה שבשוק קיימים זיופים רבים של שמנים שנושאים תוויות כשרות מוכרות ומפורסמות, שבחלק מבריקות המעבדה שנעשו התגלה כי לא נמצאו כלל עקבות של שמן זית, ולעתים המצב חמור יותר שהשמן אינו ראוי למאכל אדם.

לעתים המותג והמחיר קובעים, האבחנות שנוכל באמצעותן להניח כי יש סבירות שמדובר בשמן איכותי הם החברה המייצרת או המשוקקת הגוף המפקח והמחיר. וכמובן כששמן היית נושא כשרות ופיקוח שהשמן הוא שמן זית טהור היבר מבטיח לנו גם מבחינה בריאותית שלא הוסף בשמן חומרים אסורים ומסוכנים וחמירא סכנתא מאיסורא.

המורם מהאמור לעיל: שבהיבט מסוים כשרוצים להרוויח את ההידור הגבוה של הדלקה בשמן זית הראוי למאכל, יוצא איפה שהתנאים הכשרותיים לרכישת שמן להדלקה הם קפדניים יותר מאשר רכישת שמן זית למאכל.

שיובאו מחול ובכישתם נעשית בארץ ישראל בבית הכר שהוא בבעלות ישראל חייב בתרומות ומעשרות ללא ברכה (ש"ע י"ד סימן שלא סעיפים ד', י"ב).

החששות בתהליך הפקת השמן

• תערובת חומרים - בשל מחירו הגבוה של השמן בתי הכר מנסים להפיק את המירב בכתישת הזיתים, ומטרה זו מושגת על ידי שימוש באנזימים שלעתים הם מיוצרים מנבילות או טריפות או מבעלי חיים האסורים, וכאן לא שייך ביטול שתהליך הפקת השמן נידון בדבר המעמיד שאפי' באלף אינו בטל (ש"ע י"ד סימן פ"ז סעיף י"א).

החששות מצד נקיות השמן

• תערובת שמנים - בתעשיית השמן בכדי להויל את עלותו של השמן זית, מצוי שמערבבים שמנים זולים ולעתים אף שמנים מהחי האסורים באכילה, ובכדי להקנות לו מירקם אחיד, ריח ומראה של שמן זית מוסיפים לו חומר מקשר (אמוולסיפייר - חומר מתחלב), צבעי מאכל וחומרי ריח [באנו שוב לדון דבר המעמיד (שם) ומילתא דעבידא לטעמא (רמ"א י"ד סימן צ"ח סעיף ח), וחוותא (פסק"ת שם אות ב)]. מבחינת כשרותו למאכל יש לבדוק שכל הרכיבים כשרים, ומבחינת ההידור של הדלקה בשמן טהור שמנים אלו אינם עומדים בדרישה זו.

החששות מצד ראוי למאכל

• רמת החומציות - בכל השמנים יש חומציות טבעית, רמת החומציות נכונה לשעת נילוי הבקבוק, עם הזמן ששוהה השמן רמת החומציות עולה, הדבר תלוי בחשיפת השמן

הרגיל בנר הויין לו תלמידי חכמים (גמ' שבת כ"ג ע"ב), שנאמר 'כי נר מצווה ותורה אור' (משלי ו' כ"ג). על ידי נר מצווה של שבת וחנוכה בא אור של תורה (רש"י שם). מעיקר הדין כל השמנים כשרים לנר חנוכה (ש"ע סימן תרע"ג סעיף א'), ושמן זית מצווה מן המובחר (רמ"א שם) מפני שאורו צלול ביותר, ובו נעשה הנס, ובו היו מדליקים את המנורה.

הידור נוסף ממצאו בפוסקים. מצווה מן המובחר להדליק את נרות החנוכה בשמן זית הראוי למאכל (כך השיב מרן הגר"ע בתשובה מהודש חשוון תשע"א ונתפרסמה בכמה קבצים).

בטור שלפנינו נציג את החששות הקיימים בקניית שמן זית הראוי למאכל.

החששות מצד הזיתים

• חשש ערלה - כיום בשל צורת הגידול החדשנית של מטעי הזיתים, יתכן שהזיתים יהיו פירות ערלה שאסורים באכילה, חשש זה קיים גם בשל גוי (ש"ע י"ד סימן רצ"ד סעיפים ח', ט' וכו') [כדי לסמוך על רוב הזיתים שאינם ערלה, הדבר תלוי אצל מי והיכן נולד הספק בכדי שלא להחשיבים לספק מדין כל קבוע כמחצה על מחצה (ש"ע י"ד סימן ק"י סעיף ג)].

• תרומות ומעשרות - במקום שהזיתים גודלו במטעי ארץ ישראל שהם בבעלות ישראל, ואפילו בבעלות גוי והשמן מיוצר במקום שהוא בבעלות ישראל השמן חייב בהפרשת תרומות ומעשרות. וכך הדין גם ביתים מיוחדים לשמן

דרכי חינוך

הגאון רבי מיכאל זכריה שליט"א
משגיח ישיבת 'תורת דוד' וי"ר ארגון לגיונו של מלך

"הוא עדיין חי"

- האם נכון לומר שיש כאלו שאין לי יכולת להועיל להם או לקדם אותם?
- 'משהו אצלו מת'! אמר המלמד. לכאורה הוא צודק, האנשים?
כשנראה שכלו כל הקיצים וכולם הרימו ידיים, האם עדיין יש מקום לפעולה - ולו הקטנה ביותר - שמביעה עליו מחשבה או יחס כלשהו?

נקודה עמוקה למחשבה:

נתבונן במבט של תורה על מציאות של חיים עם ניסיון.
להיות נפש הילד - הוא חי, הוא כאן הוא לפנינו, אך בעצם הוא מת!
אולי זה דרמטי מדי להשתמש בביטוי כזה על אדם חי. אך כשנבין, נראה ונבחין משהו בעולמו הפנימי, הרגשי והנפשי, ואולי גם התודעתית, כבוי ומיובש, ללא חיות כלל - הרי שלכאורה אין ברירה אלא לשוות אותו כ-מת!!!
האם אכן אין לי מה לעשות? אולי אין זה תפקידי, כהורה או מחנך, שרתי אין לי עסק עם המתים אלא עם החיים.
נתבונן נא ונראה, אין וכיצד מתייחסת התורה לעניין.

אחד הניסיונות המשמעותיים והקשים ביותר, אם לא הקשה שבכולם, בהם נתנסה אברהם אבינו, הלא הוא ניסיון העקידה, בעקבותיו הודיע לו הקב"ה: "עתה ידעת כי ירא אלקים אתה ולא

דש הצווארון - אות חיים!
'הייתי מיואש מהחיים לחלוטין', סיפר הנער שישב מולי מורכן ראש, 'הבנתי שאין לי סיכוי כלל כי אף אחד לא מאמין בי, כולם בטוחים שאני חסר תועלת (וממילא גם חסר תוחלת...) וגם המציאות מוכיחה שלאף אחד לא אכפת ממני באמת, ואף אחד לא דואג לי, בכלום'.

התוצאות היו שהנער עזב את הבית, התנתק מהמשפחה, ובעצם גם המשפחה נתנה לו להבין שאין לו בה מקום. "אותו היום חשבתי לשים קץ לחיי, המשיך לספר בגילוי לב, "אלא שבעודי יושב בתחנת האוטובוס הגיע מאחוריי אחד מהמלמדים בת"ת, שזוהה אותי על אף ששיניתי חזות, טפח לי על השכם ושאל לשלומי, לפתע הרגשתי את מגעו כשהוא מסדר לי את הצווארון של החולצה שהיה הפוך (לא שמתי לב לכך), ולפני שנפרד ממני גם זרק משפט שעד היום חרוט בליבי: 'יש לי זכרונות טובים ממך'.

בערב שיניתי את דעתי. הרגשתי שעדיין נשאר מישהו שאכפת לו ממני!

באותה פעולה של סידור דש הצווארון הוא בעצם העניק לי חיים! כן, כפשוטו, הוא נתן לי את חיי במתנה.

למדנו:

- אין ייאוש מאף אחד.
- אפילו 'ש'משהו נראה מת אצלו', זהו בעצם האתגר שלי כיצד לעורר ולהדליק את הצדדים הכבויים וחסרי החיות.
- התפקיד כמחנך והורה לא נגמר בשום סיטואציה, אולי הוא מאתגר אותנו לחשוב מחוץ לקופסא.
- אין לתאר מה יכולה לעשות פעולה קטנה ושולית ביותר.

פני שבת

הרה"ג חנוך בן ישי שליט"א

חג הנוכה

והיה חתום בחותמו של פהן גדול, ולא היה בו להדליק אלא יום אחד בלבד, ונעשה גם והספיק השמן למנורה לשמונה ימים, עד שכבשו זיתים והוציאו שמן טהור.

תקנת ימי החנכה

ומפני נסים אלו התקינו חכמים שבאותו הדור שיהיו שמנת ימים אלו מליל כ"ה בכסלו ימי שמחה והלל, ומדליקים בהם נרות בערב על פתחי הבתים בכל לילה ולילה משמנת הלילות להראות ולגלות הנס, וימים אלו נקראים חנכה על שם חנכת המזבח שטהרו מטמאת היונים.

ומכיון שהיה השמן מספיק כבר ליום אחד, היה לחכמים לקבע שבועה ימים להודות, ומפני מה קבעו שמנה ימים?

תרץ הבית יוסף (ס' תר"ע) שנתנו מעט שמן בכל לילה כדי שיספיק לדלק מעט בכל לילה, ונעשה גם והספיק לכל הלילה.

ועוד תרץ שאפשר שכשנתנו את השמן בנר, כבר ביום הראשון הפך נשאר מלא, הרי שכבר ביום הראשון נעשה נס.

ועוד תרץ שבכל לילה שנתנו את השמן בנר היו מוצאים בבקר את הנר מלא, הרי שכבר ביום הראשון נשאר שלם.

הוא אות המקשר בינו ובין בורא עולם לסימן להבדל מאמות העולם.

וכן גזרו על ישראל שלא יקדשו את החדש, לבטל את פה השליטה בתאריכים מיד חכמי ישראל שבכך לא יכלו לקדש את המועדות.

ונכנסו להיכל ופרצו בסודג י"ג פרצות, שהסודג הוא סימן המורה שמכאן ואילך אין הגוים יכולים להכנס (הפארת ישראל מסכת מדות פ"ב משנה ג'), וטמאו את הטהרות, שכל מלחמתם לא היתה כדי לאבד את הגוף, אלא לבטל את ישראל מהאמונה בה' והבדל, לכך הקפידו שלא לשפר את השמנים אלא לטמאם.

וצד להם לישראל מאד מפני היונים, עד שרחם הקב"ה עליהם, ונברו בני חשמונאי הכהנים הגדולים ואף שהיו מועטים נגד רבים, הושיע ה' את ישראל, והרגום ועמדה מלכות בית חשמונאי עד חרבן הבית.

נס פך השמן

וכשנברו ישראל על היונים, בכ"ה בחדש כסלו היה, ונכנסו להיכל ולא מצאו שמן טהור, עד שנמצא פך אחד מצנע בקרקע (שלא הסיטהו הגויים לטמאו) שלא ראוהו היונים,

גזרות היונים

בימי בית שני, שלטה בעולם מלכות יון במלכותו של אנטיוכס הרשע, והוא ידע שכל עוד ישמרו היהודים על מצוות התורה, לא יוכל לשלט עליהם.

בשל כך כתב אנטיוכס אגרות לכל ערי יהודה, כי שוב אין להקריב קרבנות בבית המקדש אלא על היהודים להקים במות ומקדשות לעבודה זרה, ולהקריב עליהם בהמות טמאות.

עוד הוסיפה מלכותו הרשעה לגזר גזרות קשות על ישראל, ובטלו דתם ולא הניחו להם לעסק בתורה ובמצוות, ובעצת יועציו הגיע למסקנא שעליו להתמקד בשלש מצוות עקרויות.

ועל כן גזרו שלא לשמר שבת, לבטל את האות בין ישראל לקב"ה שבו אנו מקריזים שבבורא עולם ברא את העולם בששה ימים ונה ביום השביעי.

וכן גזרו שלא לקיים ברית מילה, שאף

מנורה (מסדרה)

כחן את צאנך

באיזה תקופה התרחש נס חנכה?

- בימי בית שני.
- בין בית ראשון לשני.
- אחרי בית שני.

מפני מה נקרא חנכה בשם זה?

- על שם חנכת המזבח.
- על שם שחננו מאוניביהם בכ"ה בחדש.
- שתי התשובות נכונות.

הידעת?

שנרות חנכה נקרא בפי אבותינו בשם 'מנורה' (מסר'ג בערבית) או 'חנכה', ולא השתמשו במלה המודרנית בשם 'חנכיה'.

חידה

דניאל אכל מרק עוף, וכלה את כל השוק של רגל התרנגול שבצלחת. באיזו הלכה נזכר דניאל?

טור זה מתוך פרויקט 'פני שבת' שבמסגרתו לומדים בקהילות רבות ברחבי הארץ הלכות שבת כמנהג קהילותינו ק"ק תימן, בשילוב עלון ייחודי המופק מדי שבת בשבתו ע"י הארגון, בו מובאים ההלכות באופן מותאם לילדי ישראל, ומועברים ע"י מגידי השיעורים בקהילות

להצטרפות לפרויקט ופרטים נוספים – חייגו:

0548408145

קו המאורות <<< מרכז התוכן וההלכה ליהדות תימן *8416

קו הדף היומי
חועבר בשפה נעימה וקולחת
מפי הרה"ג גולן גיאת שליט"א
*8416 שולוח 3

מדרשיית הנוער - נס ציונה
לנערים וצעירים
הרב ישי יפת 052-7169898

פרויקט השידוכים הארצי 'לב אחד' - 'בואי תימן'
פרטים במייל
sm088302222@gmail.com

במת המאזינים
במה פתוחה להשאת הודעות
לכל הציבור, להשאת הודעה:
*8416 שולוח 2 < 2

אתר 'המאורות'
כל מה שרצינתם
לדעת ביהדות תימן
kav.meorot.net

אשריין
קו החיזוקים
והמתכונים לנשים
03-3077505

קו ההלכה ובית ההוראה 'המאורות'
03-915-3133

אין לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה!

לעילוי נשמת מאיר בן יחיאל גרופי ולהצלחת משפחת לנדי לירן ותהילה | למנוחת הנפש של ר' מאיר בן יחיאל חסיד (חאסר) ז"ל | להצלחת ינאי ונתאי בני דניאל הי"ו | לענין יפתח בן דוד נגר ז"ל, נלבי"ע ב' בניסן תשפ"ג | לענין ידידה ב"ר שמעון נהרי ע"ה | לרפואת ולהצלחת הגב' חן בת אבשלום שתחי' | לרפואת הרך הנוולד בן נתנאל נחשוך

הגאון רבי איתמר הלוי מחפוד שליט"א
אב"ד חוקת משפט אשדוד ומר בני בית ההוראה

חימום ע"י נרות חנוכה, וחימום סופגניות בשבת

ולכן בשבת חנוכה אסור להניח סופגניה על מנת לחממה דאגמם אין איסור מחוי כמבשל כיון שאין דרך בישול במקום כזה, עיי' שו"ע (סי' רנ"ג ס"ה), מ"מ יש איסור מצד תשמיש בנרות חנוכה, ואף מערב שבת אסור להניחה שם, לפי שאין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד. ונראה שאף להניח פיתה או סופגניה ביום חול לפני זמן ההדלקה אסור, כיון שבעצם ההדלקה חשיב שעושה שימוש בנרות בשביל חימוםם וצ"ע.

ועוד נראה שאסור לחמם סופגניה בשבת אף אם עבר כבר זמן חצי שעה אחר צאת הכוכבים דיש חשש שמא ישכח אותה שם עד שתהיה היד סולדת בה (עיי' שו"ע סי' שיח ס"ד) ואז מבשל את הריבה שבסופגניה שיש בה רכיבים שאינם מבושלים וכן מערבים בה מים שאינם מבושלים קודם יציקתה לסופגניה כדי לדללה ולא שייך ביטול ברוב וכמו שכתבתי בשו"ת ברית הלוי (ח"א סי' לג) גם ישנם סופגניות אפוזיות בלי ריבה אבל מרססים עליהם תרסיס שמן שאינו מבושל להטעימן, ויש חשש בישול בשמן אם החנוכה תגיע לשיעור יד סולדת. ודע כי צריך להזהר מאד גבי ש כי במוצרים רבים ישנם תרכובות או חומרים וויטמיניים שאינם מבושלים שמוסיפים אותם אחר בישול המוצר ויש בזה איסור בישול מהתורה (כן העלתי בשו"ת ברית הלוי ח"ג כתי").

דקי"ל הדלקה עושה מצוה ולא הנחה וליכא למיחש לרואים שיאמרו לצורכו הוא אוהוה מאחר שאין דרך בכך, וא"כ י"ל דאף אם משתמשה בפועל, מ"מ ניכר שהדליקן למצוה ואין השימוש מפיקע המצוה.

מכל מקום נראה דלאו דוקא השתמשות לאור הנרות אסורה, אלא הו"ה דאסור להתחמם או לחמם דבר כנגד הנרות, דהא כתב בעה"מ (פ"ב דשבת) וכו' בחידושי הרשב"א והר"ן (שבת כא): דהא דאסור להשתמש לאורה הוא: "משום דעל ידי נס שנעשה במנורה תקנו והלכך עשאוה כמנורה שאסור להשתמש לאורה", וא"כ כמו דפשוט דיש איסור מעילה בחימום ידיו או חימום מאכל נגד מנורת המקדש דהרי שם הוא לאו משום ביזוי מצוה אלא מצד ההנאה מההקדש, ואמנם אין בזה מעילה מהתורה אלא רק איסור כדאיתא בגמ' (פסחים כו.) דקול מראה וריח אין בהם משום מעילה, מ"מ כמו שלקרא לאור המנורה אסור ומה שאשה היתה אשה היתה בוררת חיטין לאור אבוקות של שמחת בית השואבה כבר כתבו התוס' (סוכה נג. ד"ה אשה) דבוררת לאו דוקא אלא כלומר היתה יכולה לברור מרוב אורה דנהי שאין מעילה מ"מ איסור יש. ואם כן גם גבי נרות חנוכה שעשאוה כמנורה אסור לחמם ידיו או לחמם סופגניה, ועוד שכיום הדרך באולמות לחמם אוכל או להשאירו חם על ידי מתקן שמדליקים נרות מתחתיו. וע"ע בגמ' (ביצה לט.) ובשו"ע (י"ד סי' קמב ס"א) ובט"ז (סק"ג).

נראה שאסור להניח על מתקן "בית החנוכה" תוך חצי שעה מזמן ההדלקה (ובערב שבת תוך חצי שעה מצאת הכוכבים) סופגניה או חלה קפואה על מנת לחממה או להפשירה, וכן אסור להניח ידיו על המתקן של החנוכה כדי לחממם מהקור, דאמנם לא מצינו כי אם איסור להשתמש "לאורה" ויתכן שדוקא אם משתמש תשמיש שלשמו הנרות מיועדים שהוא כדי להאיר וזה יסוד המצוה ועוד כיון שלא מתחממים כי אם לפני מדורה ולא לחום נרות שמא י"ל דשרי להתחמם או לחמם איזה דבר במתקן.

ומה שכתב הרמב"ן במלחמות (פ"ב דשבת) שמי שאמר אסור להרצות מעות כנגד נר חנוכה כל תשמישין אסור, היינו תשמישין של השתמשות באור וכדכתב שם: "שאם היה מותר בשאר תשמישין, הא איכא למיגזר משום שמא יטה", וזה י"ך רק בשימוש של קריאה וכיב, משא"כ בחימום ידיו או בימום סופגניה לכאורה אין צורך להטיה דהשימוש הוא בחום שמפצים הנרות.

ועוד לפמ"ש רש"י (שבת כא: ד"ה ואסור להשתמש לאורה) ח"ל: "שיהא ניכר שהוא נר מצוה", ולכאורה האידנא ניכר שהוא לשם מצוה מאחר ואין רגילים להשתמש בנר בשביל לחמם ידיו כי אם בחשמל, ובפרט שמדליק בתוך המתקן חנוכה דניכר שהיא לשם מצוה ומצינו כעין זה בפרי חדש (סי' תרעה) שכתב: "מסתברא לי שאלו נרות של מתכת הנהוגות בערי פראנקייא שיש להם ח' פיות ואחד עולה על גביהם והוא השמש, והם מיוחדות להדליק בהם בחנוכה מידי שנה בשנה ולא נעשו אלא לכך, והדבר ידוע לכל שאין משתמשים בהם, אם אוהוה בידו עד שכבתה יצא, כיון

משתה 2008

החנות המרכזית

החנות הגדולה בארץ

ספרים ותשמישי קדושה

נוסח תימן

סניף זכמה

קניון קנדי סנטר, יבנה

נתבו בוויז: "החנות המרכזית"

0585-333-130

אמיר צברי

www.nosachteiman.co.il

80 רבנים זמינים עבורכם!

המאורות

קו ההלכה 'המאורות'

מענה מהיר ויעיל לטאלות בהלכה ומנהג

חייגו בכל עת:

03-915-3133

לשאלות במייל: Sm08830222@gmail.com

לשאלות ישירות: 050-9021902

לשאלות באמצעות האתר: https://kav.meorot.net

- טהרת המשפחה
- דיני ממונות וריבית
- כשרות חדש!
- ייעוץ והכוונה לבני הישיבות חדש!

לפי החוקים - מרכז המסחר והשירותים - תל אביב - 03-508-88-88

סימן חנות | דף יומון | נוסח יומון | תרומות ונדבות | מטה ווא"ו | כרטיס יומון | כרטיס נוסח | רישום מטה